بیانیه

نه به جنگ و تجاوز علیه ایران

۳۵۳ نفر از «پژوهشگران، فعالان مدنی و سیاسی و دغدغه‌مندان ایران» با طیف وسیعی از گرایش‌های متکثر، بیانیه‌ای با عنوان «نه به جنگ و تجاوز علیه ایران» امضا و منتشر و از عموم شهروندان دعوت کرده‌اند صدایشان علیه جنگ و تجاوز به ایران را بلند کنند. متن کامل این بیانیه کوتاه به این شرح است:

«نه به جنگ و تجاوز علیه ایران

خشـونت و جنگ بزرگ‌ترین شرور سیاست‌اند. جنگ آدم می‌کشد، ویران می‌کند، به عزا می‌نشاند، زیرسـاخت‌ها را نابود می‌کند، فقیر می‌کند، بی‌گناهان را قربانی می‌کند، خشونت می‌پرورد، مسائل و بحران‌ها را تشدید می‌کند و ظرفیت حل‌شان را می‌کاهد و افق توسعه، دموکراسی، عدالت و بهروزی در ایران را تیره می‌کند. هدف نتانیاهو و دیگر جنگ‌طلبان واشنگتن از جنگ‌افروزی و تحریم و تهدید به وضوح کلنگی‌کردن ایران ما اسـت. داغ جانکاه جان‌باختگان دی‌ماه ۱۴۰۴ و هیچ دلیل دیگری جنگ و داغدارکردن تعداد بیشـتری از هم‌وطنان و ویرانی ایـران در هر حدی را موجه نمی‌کند. ما، جمعی از دغدغه‌مندان ایران، با همه تکثر مواضع سیاسـی‌مان، بـدون لکنت و اما و اگر، ضد تجاوز به ایرانیم و معتقدیم علاج، ولو دشـوار، در وطن و تغییرات درون‌زای کارسـاز و توسـعه‌آفرین و افق‌گشا اسـت و با صدای بلند باید به مسیر ویرانگر جنگ نه گفت. ما در برابر هر تجاوزی به ایران، پشـتیبان کشـورمان خواهیم بود. از هم‌وطنان عزیزمان و صاحبان آبرو و نفوذ و تأثیر هم دعوت می‌کنیم صدایشان علیه تجاوز و جنگ را بلندتر کنند.

امضا: جمعی از پژوهشگران، فعالان مدنی و سیاسی و دغدغه‌مندان ایران».

در میان امضاکنندگان این چهره‌های سیاسـی، مدنی و دانشگاهی از طیف وسیعی از نیروها نیز دیده می‌شوند: اسحاق جهانگیری، محمدجواد ظریف، بهزاد نبوی، عبدالکریم سروش، محمدجواد آذری‌جهرمی، زهرا بهروزآذر، محمد فاضلی، مقصود فراستخواه، رضا اردکانیان، پیروز حناچی، محسـن بهاروند، مراد ثقفـی، علی باقری، علی ربیعی، محمدرضا جلائی‌پور، سعید آجورلو، محمد قوچانی، مصطفی زمانیان، عمادالدین باقی، عماد بهاور، سیدکاظم بجنوردی، سیدحمزه صفوی، محسن یزدان‌پناه، ابوالفضل فاتح، مسعود ادیب، مجتبی لشکربلوکی، سهیل محمودی، محمدرضا جوادی‌یگانه، احسان چیت‌سـاز، علی آردم، بهاره آروین، حسین درودیان، سیدمحمود رضوی، محمدمهدی مجاهدی، حسین جابری‌انصاری، میلاد دخانچی، حامد وفایی، نسیم نوروزی، کیومرث اشـتریان، سیدمسـعود رضوی، میلاد گودرزی، مهدی رفیعی‌بهابادی، مرضیه آذرافزا، کـوروش احمدی، رضا نصـری، مصطفی نجفی، محمدرضا اسـلامی، محمدمهدی رحمتی، علی اعطا، احمد شـیرزاد، حمیدرضا جلائی‌پور، علی جنتی، علی سـرزعیم، یاسر میردامادی، محسن‌حسام مظاهری، حجت میرزایی، مهدی ناجی، حسین قاسمی، مازیار بالائی، نعمت‌الله فاضلی، علی نصری، اسحاق بندانی، مجتبی بیات، رضا تهرانی، یاسر جلالی، جواد حیدری، سینا رحیم‌پور، محمدمهدی اسماعیلی، مصطفی رخ‌صفت، عبدالعلی رضایی، مسعود سـالاری، نادر صدیقی، حجت‌اله صیدی، سیدشهاب‌الدین طباطبایی، مسـعود درودی، فیاض زاهد، غلامرضا غفاری، محمدکاظم کاظمی، زهرا کاویانی، ساسـان کریمی، سینا کلهر، فرشـید گل‌زاده، محمد گلزاری، محمد زعیم‌زاده، مهدی شـیرزاد، امینه محمودزاده، محمدحسـین نعیمی‌پور، حیدرعلی مسـعودی، محمد مبین، محمد ملاعباسی، سیدهادی موسوی‌نیک، میترا جلوداری، سیدمصطفی موسـوی‌لاری، الهه نوری، سـعید نورمحمدی، محمدامین نیکجو، هادی نیلفروشان، احمد عزیزی، حامد هادیان، علی هنری و مجید یونسیان.

متن کامل بیانیه به زبان انگلیسی:

No to War and Aggression Against Iran

Violence and war are the greatest evils in politics. War kills people, destroys, plunges families into grief, annihilates infrastructure, creates poverty, sacrifices the innocent, fosters more violence, intensifies problems and crises, diminishes our capacity to resolve them, and darkens the prospects for development, democracy, justice, and prosperity in Iran. Netanyahu and other war hawks in Washington clearly aim, through warmongering, sanctions, and threats, to destabilize and undermine our country. The unbearable loss of lives in Dey 1404 (January 2026), or any other cause, does not justify war, inflict suffering on more compatriots, or bring destruction to Iran in any form. We, a group of concerned Iranians, despite the full diversity of our political positions, unequivocally and without hesitation oppose any aggression against Iran. We believe that the remedy—even if difficult—lies within our homeland, through constructive, development-oriented, and transformative internal change. We must speak out loudly and clearly against the destructive path of war. In the face of any aggression against Iran, we will stand firmly in support of our country. We also call on our fellow citizens, and on those with influence, credibility, and reach, to raise their voices even louder against aggression and war.

Signed by 353 prominent Iranian political figures and civil society activists from a wide range of political views.

جنبش صلح و کارآمدی

کورش الماسی

با ادای احترام و تسـلیت به همه آسـیب‌دیدگان، جان‌باختگان و خانواده‌های داغدار التهابات اجتماعی اخیر.

«چو ایران نباشـد تن (ذهن) من مباد». باوجوداین، ایران «فقط خاک نیسـت»، بلکه «حال و روز و کیفیت زیست شهروندان ایران‌زمین نیز هست»؛ بنابراین، بهبود زیسـت (به‌ویژه معیشتی و اقتصادی) شهروندان، صیانت از یکپارچگی ایران‌زمین و خنثی‌کردن توطئه بیگانگان که سـودای تکه‌تکه‌کردن ایران را دارند، الزاما باید، «هدف غایی» هر راهکار اجتماعی و سیاسـی باشد. اینکه راهکارهای کم‌هزینه و پایدار، برایند همکاری درباره هدف (اهداف) مشترک ملی است؛ بنابراین همکاری دربـاره راهکارهای مبتنی بر اهـداف متفاوت یا متضاد که منجـر به راهکارهای گوناگون می‌شـود، ناممکن اسـت. ازاین‌رو، هدف (سـلامت، امنیت، یکپارچگی و توسعه ایران) مقدم بر راهکارهای گوناگون سیاسی است. نکته‌ای که برخی اذهان و نهادها، کمتر مورد توجه قرار می‌دهند، اینکه در جهان علم، فناوری و دانش‌بنیاد معاصر، روش‌ها، راهکارها و طرح‌های نرم و نه سـخت (جنگ، خشـونت، تنش و...)، کم‌هزینه، پایدار و کاربردی‌ترین امکان تحقق «اهداف ملی» اسـت. اینکه بنا بر شـواهد بسیار، توسل به روش‌های سخت (جنگ، خشونت، تنش و...) خواست بیگانگان، بدخواهان و دشمنان ثبات، امنیت و توسعه ایران است.

با توجـه به جمیع شـرایط داخلـی، منطقـه و جهانـی، «خردمندانه‌ترین و کم‌هزینه‌تریـن ابزار و راهـکار حصول آرامش، امنیت، ثبات و توسـعه اجتماعی، صلـح و نه خشـونت اسـت». در اینجا، «صلـح» معطوف بـه ویژگی وضعیت زیسـت شهروندان اسـت. وضعیتی که نه‌تنها عاری از خشونت، ناامیدی، هراس، نـزاع و...، بلکـه همراه با قانونمندی، نشـاط، امنیت، امید و... اسـت. به عبارتی، اندیشه‌ها، راهکارها و طرح‌های صلح‌بنیاد، قابلیت، فرصت و امکان بهبود کیفیت زیسـت شـهروندان ایران‌زمین را دارند. یقینا برخی با این گفته همدل نیستند، اما راهکارهای خشـونت‌آمیز به منظور بهبود زیست دشـوار و نامطلوب شهروندان، خواسته یا ناخواسـته منجر به دخالت و تحقق منافع بیگانگان و نه بهبود زیست شهروندان ایران‌زمین می‌شود.

نکتـه درخورتوجه اینکه «صلـح پایدار» برایند و تابع «کارآمدی سـاختارهای تصمیم‌گیری» کلان اسـت. کارآمدی مدیریتی در جهان دانش‌بنیاد و فناوری‌بنیاد معاصر محصول پیگیری و تحقق منافع جمعی (ملی) اسـت. به عبارتی، مردمی که با تلاش قانونی بتواننـد نیازهای ابتدایی و ضروری خود را محقق کنند، نه‌تنها هرگز به خیابان نمی‌آیند، بلکه «هیچ بدخـواه بیگانه‌ای نمی‌تواند آنها را مخالف دولت ملی کند».

با توجه به تحولات سـریع جهانی، دخالت‌های اسـتعمارگران در خاورمیانه و فشـارها و تهدیدات غرب علیه ایران، توجه ویژه به سه نکته بسیار کاربردی، برای اهالی رسـمی و غیررسمی سیاست‌ورزی «حیاتی» است. یک، ما در عالم ممکنات و نه آرزوها، ایدئال‌ها و مطلوبات زیسـت می‌کنیم. بـه منظور پرهیز از هزینه‌های گزاف اجتماعی، الزامی اسـت همه دلسـوزان و مهین‌دوسـتان صادق در عرصه غیررسمی، اندیشه‌ها، اهداف، راهکارها، تحلیل‌ها، رفتار و... خود را مبتنی بر آنچه ممکن و نه آنچه مطلوب اسـت، بنـا نهند. دو، «بودنِ» پدیده‌ها، امور و شـرایط، ارادی، دل‌بخواهی و سلیقه‌ای نیست، بلکه مستلزم برخی پیش‌نیازها و ملزومات اسـت، بنابراین اهالی رسـمی باید توجه ویژه به نظرات و وضعیت زیسـت افکار عمومی داشته باشند. اینکه رضایت افکار عمومی، در جهان فاقد قانون و بی‌رحم، قدرتمندترین سلاح در دست نهادهای رسمی برای خنثی‌کردن فشارها و تهدیدات اسـتعمارگران اسـت. و سـه، تشـخیص، تحلیل و مدیریت زمین (صحنه) بازی، بنیادی‌ترین وظیفه نخبگان و روشـنفکران (رسمی و غیررسمی) است. به عبارتی، همه وقایع اجتماعی متشکل از چهار عنصر بازیگر، صحنه بازی، سناریو و کارگردان اسـت. نقد وقایع و نهادهای سیاسی بدون توجه به «سناریو و کارگردانان صحنه»، تلاشی بی‌حاصل است. احتمالا برخی مخالف این ادعا باشند، اما بسیاری از اهالی رسـمی و غیررسمی سیاسی، «درک و آگاهی بسـیار ضعیفی از علم کارگردانی و صحنه‌سـازی سیاسـی دارند» و صرفا بازیگران و بازی‌ها را نقد و تحلیل می‌کنند، بنابرایـن کنترل و هدایـت وقایع گوناگون اجتماعی، تابـع و برایند کنترل و هدایت «صحنه (زمین بازی سیاسی) و نه بازیگران» است.

در راستای یاری‌رسـاندن به ثبات، آرامش، امنیت و توسعه اجتماعی، تعدادی از تشـکل‌های قانونی زیر چتر «جنبش صلح و کارآمدی» گرد هم آمده تا با دعوت و همکاری همه مهین‌دوسـتان و کارشناسـان در عرصه‌هـای گوناگون و از طریق هم‌اندیشـی و تبادل نظر به تدبیـر و ارائه راهکارهایی برای برون‌رفت از شـرایط دشوار اجتماعی بپردازند. جنبش صلح و کارآمدی باور دارد شهروندان ایران‌زمین هیچ دلسوزی در عرصه روابط بین‌الملل ندارند.

امر پنهانی نیست که در راستای بهبود شرایط اجتماعی، مدیریت کشور نیازمند تحـولات کاربردی و جـدی در برخی اندیشـه‌ها و اهداف اسـت. در یک تحلیل غیرمغرضانـه و تاریخی، می‌توان نبود توسـعه (به‌ویژه در علوم انسـانی و علوم اجتماعی) به‌مثابه بنیادی‌ترین ضعف (تشـخیصی، تحلیلی و رفتاری) نخبگان و دخالت‌های مکرر بیگانگان در کنتـرل و هدایت روند امور داخلی را مقصر اصلی درد و رنج و انواع چالش‌های اجتماعی در نظر گرفت. «برای عبور از شرایط بسیار نامطلوب کنونی، الزامی اسـت از گذشـته (رنج‌ها و تجربیات وصف‌ناپذیر) عبور و بـرای آینده‌ای امـن و آرم، همه نخبگان حول اهـداف جمعی (ملی) همکاری کنیم».

از منظـر کاربردی، «جنبش صلح و کارآمـدی، راهکار بومی، ملی و علمی» به منظـور یک، تدبیر و ارائه راهکارهایی کم‌هزینه و بومی، برای «رهایی شـهروندان از انـواع چالش‌هـا (به‌ویژه معیشـتی و اقتصـادی) و ایجاد امید و نشـاط»، دو، «کارآمدکـردن نهاد و سـاختارهای تصمیم‌گیر» و سـه، «خنثی‌کـردن دخالت‌ها، فشارها و تهدیدهای غارتگران غربی و شرقی است».

با توجه بـه نکات فوق، «جنبش صلح و کارآمدی» مخالف هر نوع خشـونت در عرصه اجتماعی اسـت. جنبش صلح و کارآمدی، همکاری مبتنی بر بخشـش و کنارگذشـتن کدورت‌هـا و کینه‌ها را کم‌هزینه اما دشـوارترین راهـکار به منظور برون‌رفت از وضعیت دشـوار کنونی و خنثی‌کردن فشـارها و تهدیدات غارتگران غربـی می‌داند. بنابراین برای حصول آرامش، ثبات، امنیت و توسـعه پایدار ملی، «حبس‌کردن درد و رنج و کینه‌ها در سینه‌ها» و «کنارگذاشتن (بروزکردن) نگاه‌های ایدئولوژیـک در مدیریـت امور اجتماعی» بـرای خنثی‌کردن فشـارها و تهدیدات غارتگران بیگانه، ضروری اسـت. اسامی تشـکل‌های میهن‌دوستِ تشکیل‌دهنده «جنبش صلـح و کارآمدی»، عبارت‌اند از: کانـون دانش‌آموختگان اقتصاد، حزب نوآوران تهران، حزب تدبیر و توسـعه، حزب مردمـی اصلاحات، حزب اصلاحات مدنی، کانون زندانیان قبل از انقلاب، حزب نسـل انقلاب، حزب پیشگامان توسعه، مجمع دانشجویان و دانش‌آموختگان گلستان و خانه سربازان صلح ایران. جنبش صلـح و کارآمدی باور دارد همکاری درباره اهـداف ملی که منجر به خنثی‌کردن دخالت‌ها و فشـارهای خارجی می‌شود، سریع و کم‌هزینه‌تر از تلاش برای یافتن و پاسـخ‌گوکردن مقصر برای درد و رنج شهروندان، باعث رهایی شهروندان از درد و رنج، ناامیدی، آینده‌ای مبهم و دشواری‌های طاقت‌فرسا خواهد شد.

مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام (ISC) و رتبه‌بندی دانشگاه‌های ایران

محسن هوشمند

عضو هیئت علمی دانشگاه تحصیلات تکمیلی علوم پایه زنجان

مؤسسـه اسـتنادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام در سال ۱۳۸۷ در شهر شـیراز و با مجوز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تأسـیس شـد. هدف اولیه این مؤسسـه، رتبه‌بندی دانشگاه‌های کشورهای اسـلامی، نمایه‌سازی نشریات علمی این کشـورها و انجام فعالیت‌های مرتبط با علم‌سـنجی در جهان اسلام بود. این مؤسسه به‌عنوان یک نهاد پژوهشی مسـتقل، به ریاست دکتر جعفر مهراد، استاد بازنشسـته کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شیراز، بنیان‌گذاری شد. در حال حاضر ریاسـت آن بر عهده دکتر علویان‌مهر، از استادان برجسـته شیمی کشور است. بر اسـاس مأموریت و چشم‌انداز اعلام‌شده در وبگاه رسـمی مؤسسه، تمرکز اصلی آن بر علم‌سـنجی در کشورهای اسلامی اسـت. با این حال، به دلایلی که نیازمند بررسی دقیق‌تر است، این هدف در سطح کشورهای اسلامی به‌طور کامل محقق و ممکن نشـد. از جمله دلایل احتمالی می‌توان به ضعف ارتباط با نهادهای علمی سایر کشورها، اولویت رویکردهای ملی در کشورهای عضو، تفاوت‌ها و رقابت‌های سیاسـی و علمی میان کشورهای اسـلامی، محدودیت‌های ارتباطی و بین‌المللی ایران و نیز کمبود زیرسـاخت‌های لازم برای تعاملات علمی بین‌المللی اشاره کرد. در نتیجه، با وجود حفظ چشـم‌انداز رسـمی، در عمل مأموریت مؤسسه به‌تدریج تغییر یافـت و وظایفی مانند رتبه‌بندی دانشـگاه‌های داخلـی، ارائه گزارش‌های علم‌سنجی از وضعیت علم در ایران، آموزش علم‌سنجی به دانشگاه‌ها و مدیریت سامانه‌هایی مانند «نان» (نظام ایده‌ها و نیازها) به آن واگذار شد.

۱. جایـگاه فعلی ISC در نظام ارزیابی دانشـگاه‌ها: با وجـود تحقق‌نیافتن کامل مأموریـت اولیه در سـطح جهان اسـلام، رتبه‌بندی ISC اکنـون نقش مهمی در ارزیابی داخلی دانشـگاه‌های ایران ایفا می‌کند. حتی وزارت علوم در برخی موارد، تخصیص بودجه به دانشـگاه‌ها را بر اسـاس امتیاز و رتبه کسب‌شده در این نظام تعریف می‌کند. این رویکرد تا حدی موجب پویایی بیشتر در نهادهای علمی شده و آنها را از رکود نسبی خارج کرده است.

۲. تغییرات مکرر شـاخص‌ها: هرسـاله شـاخص‌هایی بـرای رتبه‌بندی تعریف می‌شـود و دانشـگاه‌ها اطلاعـات خود را بر اسـاس آنهـا ثبت می‌کننـد. با این حال، بررسـی چندسـاله نشـان می‌دهـد که شـاخص‌ها دسـتخوش تغییرات گسـترده و مکرر می‌شـوند. اگرچـه بازنگری شـاخص‌ها امری ضروری اسـت، امـا تغییـرات پی‌درپـی موجـب سـردرگمی دانشـگاه‌ها می‌شـود و می‌تواند نشـانه‌ای از نبـود ثبات در مدل رتبه‌بندی باشـد. در مقابـل، نظام‌های رتبه‌بندی بین‌المللـی مانند تایمـز و QS معمولا تغییرات شـاخص‌ها را به‌صورت تدریجی و محدود اعمال می‌کنند.

۳. نبـود مدل پایدار رتبه‌بندی: به نظر می‌رسـد مؤسسـه هنوز بـه یک مدل یا چارچوب پایدار برای رتبه‌بندی دانشـگاه‌ها دسـت نیافته است؛ به‌گونه‌ای که هر سـال بخش قابل‌توجهی از شاخص‌ها، گاه تا حدود ۲۵ درصد، دستخوش اصلاح یا حذف و اضافه می‌شود.

۴. عوامـل احتمالی ناپایداری شـاخص‌ها: یکی از دلایل ایـن وضعیت می‌تواند نبود شـناخت کافی از واقعیت‌های دانشـگاه‌های کشـور در میان کارشناسـان و همچنین اعمال تصمیمات دستوری، چه در داخل مؤسسه و چه از سوی نهادهای بالادستی، بدون مطالعات کافی باشد. از آنجا که مؤسسه زیرمجموعه وزارت علوم اسـت، احتمال دارد هرساله تحت فشـارهای اداری برای تغییر، افزودن یا حذف شاخص‌ها قرار گیرد.

۵. ضرورت تعریف مأموریت و مدل متمایز: مؤسسـه باید ضمن تثبیت شاخص‌ها در چارچـوب مدلی مشـخص، رویکرد خود را با نظام‌هـای رتبه‌بندی بین‌المللی مقایسـه کند و شـباهت‌ها و تفاوت‌های آن را به‌صورت شـفاف تدویـن کند. به بیـان دیگر، لازم اسـت ابتدا مأموریت اصلـی این نظام رتبه‌بنـدی و تفاوت آن با رتبه‌بندی‌های بین‌المللی مشخص شود.

۶. توجه به ابعاد ملی در رتبه‌بندی: یکی از محورهای مهم در مأموریت رتبه‌بندی می‌تواند توجه به ابعاد ملی باشـد. هدف اولیه مؤسسـه، تمرکز بر جهان اسـلام بود که اکنون نه اولویت اصلی و نه به‌سـادگی قابل تحقق اسـت. از سوی دیگر، رتبه‌بندی‌هـای بین‌المللی عمدتا بر تعاملات جهانی دانشـگاه‌ها تمرکز دارند که اغلب بـا اروپا، آمریکا و اخیرا چین شـکل می‌گیرد. در این میـان، توجه به نقش دانشـگاه‌ها در توسـعه ملی ایران کمتر دیده می‌شـود. تمرکز محدود بر اهداف دانشـگاه در ایران می‌تواند نقش دانشگاه‌ها در تحقق اهداف ملی را کم‌رنگ کند و حتی برخی سیاسـت‌ها به تضعیف هویت ملی منجر شـود. مؤسسـه می‌تواند شـاخص‌هایی برای سـنجش نقش ملی دانشـگاه‌ها از جمله تنـوع جغرافیایی اعضای هیئت علمی، جذب دانشـجو از سراسـر کشـور، تعامـلات علمی و فنی بـا نهادهای داخلی علمـی و فنی، حل نیازهای منطقـه‌ای و ملی، توزیع متوازن فرصت‌های علمی و پژوهشـی در کشـور را تعریف کند. در عین حـال، افراط در نگاه محلی نیز می‌تواند مانع توسـعه دانشـگاه شـود، زیـرا آن را از ظرفیت‌های ملی محروم می‌کند. بنابراین، لازم اسـت در شـاخص‌ها، توازن میان ابعاد ملی و بین‌المللی برقرار شـود. به عنوان مثال، بیـش از ۷۰ درصد اعضای هیئت علمی دانشـگاه تحصیلات تکمیلی علوم پایه از سایر نقاط کشور هستند که این مورد به دلیل وجود دید گسترده مؤسسان دانشگاه و ادامه دید مذکور در ریاست‌های بعدی بوده اسـت. به‌عنوان اقدامی نمادین و تحلیلی، مؤسسه استنادی می‌تواند ترکیب جغرافیایی نیروهای متخصص خود را نیز بررسی کند تا میزان تنوع و رویکرد ملی در ساختار داخلی آن مشخص شود.

جدول ۵۲۷۵ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- از ارکان نمـاز- شـهری در مرکـز لبنـان- گاری ۲- آلیـاژ- صدراعظم کاردان ناصرالدین‌شـاه ۳- نوعی خطکـش- حمله همـراه بـا غارتگری- نوعی دسـر ۴- پیشـوند فعل مضـارع- گریز- از بخش‌های اوسـتا ۵- منکر وجود خدا- تأکیدشـده- غذای لذیذ و محبوب ژاپنی ۶- سـوره چهل‌وچهارم قرآن- دوست‌داشـتنی- خاکستری روشـن ۷- لیگ فوتبال اسـپانیا- مدت‌زمان طولانـی- مجـرای خـون ۸- پـول خرد هند- سـالن غذاخـوری- پایان ۹- درون دهـان- کوچک‌ترین واحد تشـکیل‌دهنده تصویـر مانیتور- شـاعر و عـارف نامی دوره سـلجوقی و ملقب به ژنده‌پیـل ۱۰- گروه مجهز- مشـاهده‌کردن- نوعی پارچه پنبه‌ای ۱۱- میوه پاییزی- مـوی بلند- پرده گـوش ۱۲- آهسـته- واهمه- صوت شگفتی ۱۳- شاهزاده‌ای در سریال افسانه جومونگ- از گیاهان آپارتمانی- پیروزی ورزشـی ۱۴- سربالی تاریخی سـاخته مسـعود جعفری‌جوزانی- شـرح کتاب اوستا ۱۵- اجـرای هم‌زمـان چند نـت موسـیقی- محترم- پایتخت سلسله افشاریه بود

عمودی:

۱- در بـازار بورس معامله می‌شـود- کیسـه‌کش حمام- شروع، آغاز ۲- نویسنده رمان‌های روان‌شناختی نوجوان با آثاری چون لاک‌پشـت فیلـی و طبقه هفتم غربی- اضافه‌بـار ۳- خطایی در هندبال- حلقه نورانی اطراف چیزی- ماده پلاستیکی شکننده ۴- از چهره‌های مؤثر حزب نازی- غذایی از آرد برنج و شیر و شکر- تابع- فتنه‌جـو ۵- پول خرد گرجسـتان- از بیماری‌های فصل سـرما- از نام‌های پیامبر اسـلام(ص) ۶- درخشنده‌رو- نقـاب- دختر رسـتم در شـاهنامه ۷- سـریع‌ترین نوع شنا- سرایت‌کردن- نکویش جاودان ماند ۸- بی‌سروپا- ابرهایی سفید و پف‌دار که در ارتفاع پایین تشکیل می‌شوند- زاپاس ۹- مرغ سـعادت- سـمت چـپ- اتحادیه جهانی پسـت ۱۰- پسـر معاویه- دیگر ندارد- طراح ۱۱- شـیرینی تبریز- زوال‌پذیر- اهل تصوف ۱۲- سخن بی‌پرده- باد ملایم- رمانی نوشـته یوسف علیخانی- اصل هر چیز ۱۳- محلولی بـرای رنگ‌بـری و گندزدایی- به‌کاربسـتن قانون- سـوپ قرمزرنگ روسـی ۱۴- از ملزومات حفاری- کنایه از غافل و بی‌احتیاط است ۱۵- بی‌مذهب- میوه‌ای آبدار- شانه‌به‌سر

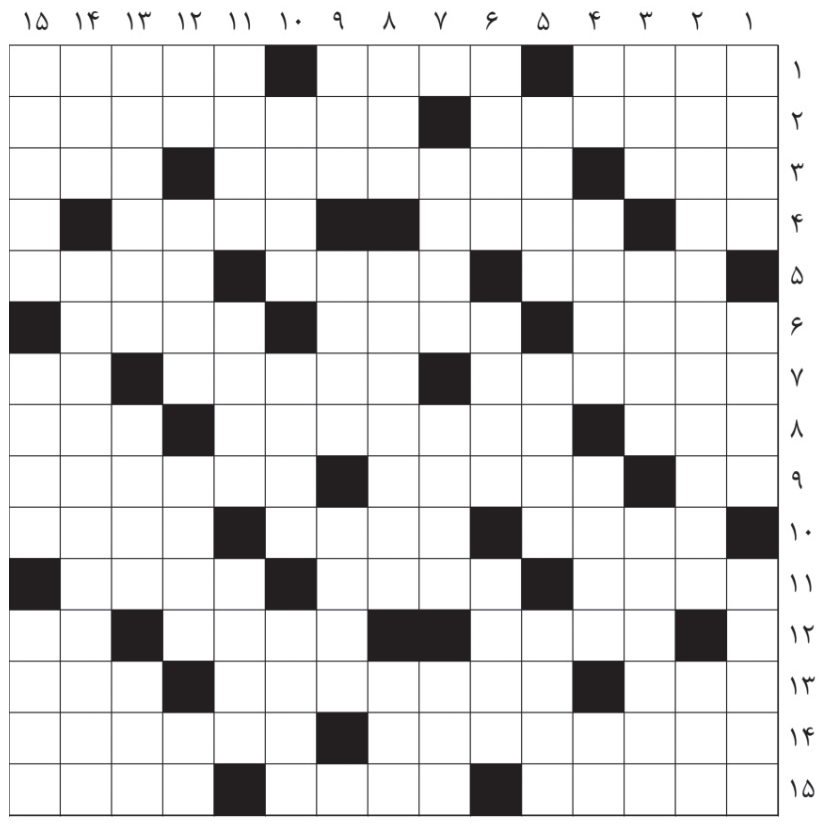

حل سودوکو ۴۲۷۰

۹	۱	۸	۶	۳	۵	۲	۴	۷
۳	۴	۷	۲	۱	۸	۹	۶	۵
۲	۶	۵	۷	۴	۹	۱	۸	۳
۵	۲	۴	۸	۹	۳	۶	۷	۱
۷	۹	۳	۱	۲	۶	۸	۵	۴
۱	۸	۶	۴	۵	۷	۳	۹	۲
۴	۵	۹	۳	۸	۱	۷	۲	۶
۸	۷	۱	۵	۶	۲	۴	۳	۹
۶	۳	۲	۹	۷	۴	۵	۱	۸

۹	۱	۳	۸	۶	۲	۵	۷	۴
۴	۶	۲	۷	۵	۹	۸	۱	۳
۸	۷	۵	۱	۳	۴	۲	۹	۶
۳	۸	۹	۴	۷	۵	۶	۲	۱
۲	۴	۱	۶	۸	۳	۹	۵	۷
۷	۵	۶	۹	۲	۱	۴	۳	۸
۱	۲	۸	۳	۹	۶	۷	۴	۵
۵	۳	۷	۲	۴	۸	۱	۶	۹
۶	۹	۴	۵	۱	۷	۳	۸	۲

حل جدول ۵۲۷۴

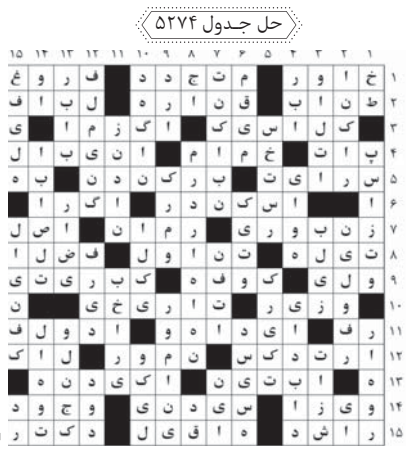

سودوکو سخت ۴۲۷۱

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

			۸				۷	
۴	۳			۷				
۸	۹						۱	۳
۱			۶		۵		۹	
	۴		۳		۸			۲
۲	۱						۸	۹
				۵			۶	۴
	۵				۹			

سودوکو ساده ۴۲۷۱

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۳	۸		۱		۷	۶	۹	۴
		۱			۵	۲	۸	
				۶		۳		
۴	۶				۱		۳	
			۲		۴			
	۱		۶				۲	۸
		۹		۷				
	۳	۷	۴			۵		
۱	۴	۶	۵		۳		۷	۲